

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Spoločná poľnohospodárska politika

Podmienečná podpora návrhov člena Komisie Ciołoša na reformu poľnohospodárskej politiky EÚ

V roku, keď spoločná poľnohospodárska politika slávi 50 rokov, Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) so záujmom víta legislatívne návrhy Komisie a konštatuje, že niektoré – i keď rozhodne nie všetky – odporúčania z jeho predchádzajúcich stanovísk boli zohľadnené. Výbor predovšetkým opakovane vyhlásil, že budúca SPP musí byť motivovaná odhodlaním brániť európsky model poľnohospodárstva, ktorý je založený na zásadách potravinovej sebestačnosti, udržateľnosti a reálnych potrebách poľnohospodárov a spotrebiteľov.

Podľa EHSV nemôže európsky model poľnohospodárstva existovať za podmienok a cien na svetovom trhu a nie je zadarmo. Vnímajúc snahu Komisie vybudovať nové partnerstvo medzi Európou a jej poľnohospodármi sa EHSV domnieva, že hoci sú návrhy zamerané správne, ešte stále potrebujú v mnohých oblastiach významné úpravy.

Jedným z pozitívnych aspektov novej reformy predkladanej Európskou komisiou je snaha o odstránenie rozdielov medzi úrovňou podpory, ktorú dostávajú poľnohospodári v jednotlivých členských štátoch. Pokiaľ ide o prerozdelenie finančných zdrojov medzi členské štáty, hlavnými znakmi budúcej SPP by mala byť rovnováha, spravodlivosť a pragmatizmus, pričom by sa mala vziať do úvahy poľnohospodárska rozmanitosť v celej EÚ.

Ekologizácia SPP

S cieľom posilniť svoju politiku rozvoja vidieka získavajú členské štáty možnosť previesť finančné prostriedky zo svojho režimu priamych platieb (prvý pilier) do režimu rozvoja vidieka (druhý pilier). Zároveň by sa členským štátom, v ktorých je úroveň priamej podpory naďalej nižšia než 90 % európskeho priemeru, malo umožniť presunúť finančné prostriedky z ich režimu rozvoja vidieka do režimu priamych platieb. Takéto rozhodnutia by sa mali s určitými obmedzeniami urobiť raz a na celé obdobie uplatňovania tohto

nariadenia. Okrem toho EHSV chce, aby Komisia zvýšila pružnosť pri presune finančných prostriedkov z druhého do prvého piliera z 5 % na 10 %.

Ekologická zložka prvého piliera je spôsob, ako vytvoriť silnejšie a viditeľnejšie prepojenie medzi priamymi platbami a environmentálnymi verejnými statkami, ktoré produkuje poľnohospodárstvo. Zachovanie biodiverzity je kľúčová úloha, ktorá nepredstavuje len eticko-morálny záväzok, ale má tiež strategický význam z dlhodobého hľadiska. Existuje aj dostatok ekonomických dôvodov na to, aby sa konalo rýchlejšie a účinnejšie.

Druhý pilier by mal odrážať obrovský problém sucha, erózie pôdy a dezertifikácie v južných a stredozemských regiónoch EÚ, a preto EHSV odporúča vypracovať osobitné opatrenie, ktoré by sa touto otázkou zaoberalo. Zároveň by sa však mali zohľadniť dodatočné náklady, ktoré vzniknú členským štátom na severe pri vysušovaní poľnohospodárskej pôdy.

Na trhu

EHSV pripomína Komisii, Parlamentu a Rade, že extrémna nestabilita cien, ku ktorej došlo v posledných rokoch, poukazuje na potrebu účinnejších nástrojov riadenia trhu. Žiada tiež lepšiu koordináciu ponuky a dopytu a opätovné vyváženie trhových síl v celom potravinovom dodávateľskom reťazci. Podľa zmluvy je jedným z cieľov SPP stabilizácia trhov. Stabilné trhy sú dôležité. EHSV sa preto domnieva, že súbor trhových nástrojov by mal byť oveľa ambicióznejší, aby sa zabránilo veľkým cenovým výkyvom.

Keďže v 27 krajinách EÚ kontroluje 77 % trhu s potravinami len 15 obchodných reťazcov, treba vyvinúť úsilie, aby sa vyrovnal pomer obchodnej ponuky a trhovej sily distribúcie. Treba preskúmať, či právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže stačia na to, aby sa zabránilo vzniku dominantných štruktúr a podozrivým zmluvným praktikám.

Je veľmi dôležité posilniť pozíciu poľnohospodárov a ich organizácií v potravinovom dodávateľskom reťazci s cieľom zabezpečiť lepšie výnosy na trhoch. EHSV víta rozšírenie palety výrobkov na uznávanie výrobných organizácií, ich združení a medziodvetvových organizácií. Je nanajvýš dôležité aj to, aby sa pravidlá hospodárskej súťaže EÚ prispôbili tak, aby umožnili výrobným organizáciám a družstvám upevniť si svoje pozície na trhu. EHSV považuje tiež za potrebné vytvoriť podmienky na rozvoj krátkych zásobovacích reťazcov, ktoré by spravovali priamo poľnohospodári, aby sa tak pri rokovaniach posilnilo ich postavenie v rámci výrobného reťazca.

EHSV sa domnieva, že SPP musí byť hlavným nástrojom na vytváranie partnerstiev so spotrebiteľmi prostredníctvom príslušných informácií o spôsobe výroby potravín počas hodnotového reťazca alebo životného cyklu. Vysledovateľnosť výrobkov musí byť transparentná pre spotrebiteľa, ktorý môže byť najlepším spojencom udržateľnejšej európskej poľnohospodárskej výroby, ktorá je priaznivá pre životné prostredie a vytvára lepšie pracovné miesta.